

Saksframstilling

Vår referanse: 2024/118118-1
Saksbehandler: Ida Rambech

Retningslinjer for reportasjer, fotografering og filmopptak i valglokalene ved stortings- og sametingsvalget 2025

Hva saken gjelder:

Valgsystemet skal være åpent og gjennomskiktig for alle interesserte. Gjennomføring av valg er en demokratisk handling som Bergens innbyggere skal ha tillit til. Media er en bidragsyter i formidling av informasjon om valget, og det er derfor viktig å legge forholdene til rette for media som ønsker å observere og dokumentere valggjennomføringen. Dette må gjøres innenfor valglovens rammer. Medienes tilstedeværelse i valglokalene skal ikke gå på bekostning av velgernes lovpålagte rett til å uforstyrret få avlagt sin stemme. Bergen kommune skal være en nøytral tilrettelegger av valg i Bergen, og det er anbefalt at valgstyret tar stilling til hvordan valglokalene blir en arena for uforstyrret rett til å bruke stemmeretten sin.

Bystyredirektøren anbefaler at valgstyret vedtar retningslinjer for reportasjer, fotografering og filmopptak i valglokalene. Retningslinjene vi bidra til å gi forutsigbarhet, sikre likebehandling og forenkle arbeidet til valgmedarbeiderne i forhåndsstemmelokalene og valgtingslokalene.

Retningslinjene forankres i valglovens formålsparagraf, § 1-1, samt §§ 6-6 og 6-9 om valgagitasjon, ordensregler og hemmelig stemming.

Valglovgivningen bygger på prinsippet om at valget er hemmelig. Det er valgstyrets oppgave å sørge for at hemmelig valg blir en realitet. I forbindelse med valghandlingen må velgerne ikke bli presset til å røpe hva de har stemt. Dersom en velgerundersøkelse blir foretatt inne i valglokalet, kan mange velgere oppfatte dette som et uønsket press. Enkelte kan også oppfatte det som at det er valgmyndighetene som står bak undersøkelsen og at de derfor er forpliktet til å svare.

Tillit til valggjennomføringen og kommunens rolle som nøytral tilrettelegger av valg er avgjørende for valgets legitimitet. Bruk av valglokaler som opptakssted for å fremme politiske budskap eller kommersielle interesser er uforenlig med dette. Valglokaler skal ikke brukes i politisk eller kommersiell sammenheng. Det hender at Bystyrets kontor får henvendelser fra partier, enkeltpolitikere, organisasjoner og virksomheter som ønsker å filme kampanjer og informasjonsmaterieell inne i valglokalene. Slike henvendelser skal avvises da dette faller inn under valglovens bestemmelser om valgagitasjon.

Valgloven § 6-6 (1) bestemmer at det er forbudt å drive valgagitasjon i valglokalene. Dette gjelder både forhåndsstemmelokaler og valgtingslokaler. Forbudet innebærer at det ikke er tillatt å drive valgkamp i form av stands eller lignende. Forbudet omfatter agitasjon for eller

mot systemet, politiske partier, oppfatninger eller personer. Det omfatter både muntlige og skriftlige meningsytringer, som å sette opp oppslag eller å dele ut brosjyrer.

Det er ikke tillatt for uvedkommende å føre kontroll med hvem som møter frem og avgir stemme, eller å foreta velgerundersøkelser eller lignende utspørring av velgerne, jfr. § 6-6 (3).

Det følger av § 6-6 (4) at uvedkommende ikke må få kunnskap om forbruket av de forskjellige valglistenes stemmesedler. Dette innebærer at valgfunksjonærene ikke må gi opplysninger til for eksempel pressen om forbruket av stemmesedler. Pressen eller andre kan heller ikke gis adgang til stemmeavluksene, eller andre steder hvor stemmesedlene er lagt ut, for å se stemmeseddelforbruket.

Media kan ikke gis adgang til å fotografere eller filme velgere inne i avlukket. Dette gjelder selv om velger har gitt sitt samtykke. Velgeren skal avskjermet og usett brette sammen stemmeseddelen slik at det ikke er synlig hvilken valgliste velgeren stemmer på, jf. valglovens § 6-9 (1).

Lederen eller nestlederen i valglokalet kan bortvise personer som opptrer i strid med valglovens bestemmelser.

Bystyredirektøren foreslår følgende retningslinjer for media i valglokalene:

Retningslinjer for reportasjer, fotografering og filmopptak i valglokalene ved stortings- og sametingsvalget 2025

- Bystyrets kontor og leder av valgstyret håndterer alle pressehenvendelser i forbindelse med valggjennomføringen.
- Valglokaler skal ikke benyttes som opptakssted for kampanjer eller informasjonsmateriell med politisk eller kommersielt budskap.
- Intervjuer skal kun foretas utenfor valglokalet.
- Media kan filme eller ta bilder på angitte plasser i valglokalene.
- Det er ikke adgang til å fotografere eller filme velgere inne i avlukket. Dette gjelder selv om velger har gitt sitt samtykke.
- Velgere kan filmes eller fotograferes når de avlegger stemme. Med å avlegge stemme menes å identifisere seg og legge stemmeseddel i urnen. Velger skal gi sitt samtykke til dette.
- Det er bare tillatt å filme eller fotografere valgmedarbeidere som gir sitt samtykke til dette.
- Velgere skal gjøres oppmerksom på at det er media til stede i valglokalet, i den grad det er mulig.

Forslag til vedtak:

Valgstyret gir sin tilslutning til Retningslinjer for reportasjer, fotografering og filmopptak i valglokalene ved stortings- og sametingsvalget 2025, slik de er lagt frem i saken.

Dato: 3. januar 2025

Trine P. Grønbech - bystyredirektør
Ida Rambech - fagleder valg

Dokumentet er godkjent elektronisk.